

Fullmäktige 19.05.2025

Motion om att i detaljplanerna kräva planer för återvinning av rivningsmaterial

Beredning och upplysningar:
Keränen Ossi
Saajo Jari
Kare Aleks
fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Stadsstyrelsen

Fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på ledamot Risto Nevanlinnas med flera motion 20.5.2024 om att i detaljplanerna kräva planer för återvinning av rivningsmaterial och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Beslut

Redogörelse

Motionen

Risto Nevanlinna och 24 andra ledamöter föreslår i en motion att det i detaljplanerna krävs planer för återvinning av rivningsmaterial när genomförandet av detaljplanen inbegriper rivning.

Stadsplaneringsnämnden behandlar rätt ofta förslag till detaljplaner, vars genomförande på ett eller annat sätt inbegriper rivning före nybyggnad. Renovering är i allmänhet klimatvänligare än rivning och nybyggnad, men rivning kan ändå planläggas till exempel på grund av en kontorsbyggnads låga användningsgrad och den ekonomiska bördan av detta, eller på grund av höga kostnader för renovering av en befintlig byggnad. Ett sådant fall behandlades av stadsplaneringsnämnden 8.5.2024. Genomförandet av detaljplanen Bredsten-Bredvik kräver rivning av byggnader som inte är äldre än från 1997 och 2007.

En effektiv återanvändning och återvinning av rivningsmaterial bidrar till att bromsa klimatavtrycket av nybyggnad som först kräver rivning, i enlighet med principerna i Berättelsen om Esbo (ansvarsfullt föregångarskap, klimatneutralitet 2030) och de bästa principerna för cirkulär ekonomi, men tills vidare har sådana förpliktande bestämmelser inte förekommit i detaljplaner. Enligt färdplanen för ett klimatneutralt Esbo 2030 renoveras byggnader i första hand i stället för att rivas. För detta kan det till exempel krävas att användningsändamål ändras, renoveringsbehov förutses och underhållet är högklassigt. I färdplanen nämns också utveckling av återvinning av byggnads- och

rivningsmaterial samt av organiskt avfall och främjande av ett nationellt avtal ,Green Deal, om hållbar rivning.

Svar på motionen

Rivning som följs av kompletterande byggande har i Esbo varit ett viktigt sätt att svara på stadens stora tillväxttryck. En fördel med på rivning baserat kompletterande byggande är ofta ett gott läge på platser med färdig infrastruktur och tjänster. En annan fördel är att det sparas natur på annat håll. På rivning baserat kompletterande byggande har använts för att förtäta stadsstrukturen i stadscentrumen och nära spårtrafikens stationer, men punktvís också på andra platser.

Vid detaljplaneändringar har stadsplaneringscentralen tidigare närmast krävt utredning om grunderna för en rivning endast när museimyndigheten har bestämt att byggnaden har kulturhistoriska värden eller skyddsvärden. Under de senaste åren har diskussionen om en alltför ivrig rivning fäst uppmärksamhet vid nackdelarna med rivning för att ge rum för kompletterande byggande, när det har föreslagits att allt yngre byggnader ska rivas för att ge rum för nybyggnad.

Stadsplaneringsnämnden har i vissa fall krävt en utredning av grunderna för rivning. Därefter har stadsplaneringscentralen krävt en skriftlig utredning av grunderna för rivning. Utredningarna har hittills varit av försökskaraktär och gällt projekt där rivningen är relativt omfattande.

Bestämmelser om återvinning av rivningsmaterial finns i 16 § i bygglagen (751/2023), som trädde i kraft vid ingången av detta år.

16 § Utredning om rivningsmaterial och byggavfall:

”Den som påbörjar ett byggprojekt ska när bygg- eller rivningslov söks eller när en rivningsanmälan görs lägga fram en sådan utredning om rivningsmaterial och byggavfall av vilken uppskattningar av mängden rivningsmaterial som uppkommer i bygg- eller rivningsprojektet ska framgå. Ingen utredning förutsätts dock i projekt där mängden rivningsmaterial är liten. I ett byggprojekt som gäller en ny byggnad och som inte inbegriper rivning ska det endast ges en uppskattning av mängden jord- och stenmaterial som transporteras bort från byggplatsen.

Utredningen om rivningsmaterial och byggnadsavfall ska uppdateras när bygg- eller rivningsprojektet har slutförts så att det av utredningen framgår uppgifter om mängden, leveransplatserna och hanteringen av bygg- och rivningsavfall som transporterats bort från byggplatsen. Även till utredningen om ett byggprojekt som gäller en ny byggnad ska det fogas uppgifter om det byggavfall som uppkommit. Bestämmelser om skyldigheten att separat samla in bygg- och rivningsavfall finns i 15 § i avfallslagen (646/2011) och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Den som påbörjar ett byggprojekt ska se till att de uppgifter som krävs för utredningen om rivningsmaterial och byggavfall anmäls till den databas som Finlands miljöcentral förvaltar.

Närmare bestämmelser om innehållet i och utarbetandet av utredningen om rivningsmaterial och byggavfall samt om anmälan av uppgifter får utfärdas genom förordning av miljöministeriet.”

En motsvarande skyldighet fanns tidigare i 55 § i markanvändnings- och byggförordningen. I bygglagen lyftes skyldigheten upp till lagnivå. Detta

motiverades bl.a. på följande sätt i lagens förarbete: "Avsikten med utredningen är att från och med projektstarten styra den som påbörjar projektet att förebygga uppkomsten av bygg- och rivningsavfall och främja användning av rivningsmaterial, vare sig det är fråga om uppförande av en ny byggnad, reparation eller ändring av en befintlig byggnad eller rivning. Genom utredningen om bygg- och rivningsmaterialet förbättras dessutom kvaliteten på bygg- och rivningsavfallsstatistiken, utifrån vilken de framtida åtgärderna inom cirkulär ekonomi kan inriktas exaktare på sådana materialflöden från byggandet som är väsentliga med tanke på helheten."

Byggnadstillsynen kräver att utredningen lämnas in vid ansökan om tillstånd. Byggnadstillsynen har en blankett för utredningen. Finlands miljöcentral har ett informationssystem för utarbetande och uppdatering av den utredning om rivningsmaterial och byggavfall som krävs i 16 § i bygglagen.

Sammanfattningsvis anser stadsplaneringen och byggnadstillsynen att arbetsfördelningen enligt den nuvarande, lagstadgade processen är klar och tillräcklig. Vid beredningen av en detaljplan utreds först om rivning är motiverad. Därefter ska en utredning lämnas in till byggnadstillsynen vid ansökan om tillstånd.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 5.5.2025 § 140

Förslag

Föredragande
Stadsmiljödirektör Isotalo Olli

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på ledamot Risto Nevanlinnas med flera motion 20.5.2024 om att i detaljplanerna kräva planer för återvinning av rivningsmaterial och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Beslut

Stadsstyrelsen:

Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Beslutshistoria

Bilaga

Tilläggsmaterial

- Valtuustoaloite purkumateriaalien kierrätysuunnitelmien edellyttämisestä asemakaavoissa

För kännedom

